

TOETSINGSCOMMISSIE EUTHANASIE OORDEELT OP ONEIGENLIJKE GRONDEN

Voor de tweede keer in korte tijd heeft een toetsingscommissie euthanasie de levensbeëindiging van iemand met gevorderde dementie onzorgvuldig verklaard (*Trouw* 31.01.2018). In het moeras van dit deel van de euthanasiepraktijk is het nog zoeken naar begaanbare wegen, in die zin lijkt een misser logisch en dus vergeeflijk. Maar afgaande op het bericht in deze krant lijkt vooral de toetsingscommissie de weg kwijt. Het gaat om een vrouw die al jaren dementerend is en intussen wilsonbekwaam is. Vijf jaar terug heeft zij in haar wilsverklaring vastgelegd dat zij in deze situatie niet verder wil leven en door euthanasie wil sterven. De Levensindekliniek heeft aan deze wens gehoor gegeven. Een hindernis was dat de SCEN-arts (de tweede arts die moet nagaan of de behandelend arts de juiste procedure heeft gevolgd) momenten van plezier zag en haar lijden dus niet euthanasiewaardig vond. De arts van de Levensindekliniek vond dat de collega de vrouw slechts kort had gezien en het lijden dat de directe omgeving van de vrouw zag niet serieus heeft meegewogen. Kortom, de arts vond het oordeel van de SCEN-arts onvoldoende gefundeerd, of misschien verder reiken dan de bevoegdheid strekt, en heeft de wens van de vrouw gevolgd. De toetsingscommissie volgt nu de SCEN-arts. *Trouw* vermeldt drie argumenten: het lijden was door momenten van plezier niet ondraaglijk, een andere, gespecialiseerde afdeling zou mogelijk nog soelaas bieden en, bijna ongelooflijk maar wel aan de orde: de wilsverklaring was te oud. Om bij het laatste te beginnen: met dit argument is de toetsingscommissie wel heel erg de weg kwijt, want bij de wet is juist geregeld dat de wilsverklaring geen verjaring kent. Dus hoe oud de verklaring is, doet er niet toe. Iets anders is dat het wel verstandig is om de verklaring regelmatig te bekrachtigen, maar een eis is dat niet en de toetsingscommissie mag niet roomser zijn dan de paus. De artsenorganisatie KNMG morrelt wel aan de geldigheidsduur, maar de toetsingscommissie is gehouden aan de wet en die is duidelijk. Maar ook de andere argumentatie rammelt. Momenten van plezier mogen er zijn geweest, daar gaat het niet om. Deze vrouw had tijdig(!) en bij volle verstand verklaard dat zij in gevorderde dementie niet wilde leven. Dat is: dat zij deze staat van leven niet wilde. Ook niet al is er soms nog zogenaamd plezier, dat overigens gezien de vergaande teloorgang van de hersenen niet meer te vergelijken is met het plezier zoals dat eerder tot stand kwam. Het steeds verder en uiteindelijk volledig vervreemden van wat iemand tot persoon maakt, was voor haar onbestaanbaar en daarmee on(ver)draaglijk lijden. Overplaatsing had hierin niets kunnen veranderen. Hoe goed de zorg ook is, de dementie blijft en verergert en precies dit was voor deze vrouw, met of zonder momenten van 'plezier', een onaanvaardbaar leven waaraan zij paal

en perk wilde stellen. De arts die haar de gevraagde euthanasie gaf, heeft dit begrepen en heeft haar intieme wens tegen de oneigenlijke weerstand van een collega (oneigenlijk want de SCEN-arts geeft geen blijk de kern te hebben begrepen of heeft die willen ontwijken) gevolgd. Dat de toetsingscommissie hier het oordeel onzorgvuldig over uitspreekt, is ronduit zorgelijk. Deze vrouw is postuum in haar tijdige helderheid weggezet en de arts van de Levenseindekliniek krijgt het zwaard van Damocles boven zijn hoofd omdat hij de duidelijke wens van deze vrouw in een evidente lijdenssituatie respecteert. Wie is hier onzorgvuldig?

Hans van Dam.

Docent en consulent hersenaandoeningen en eindigheidsvragen.